

De minister van Justitie
d.t.v. mw. mr. S.M. Munnikendam
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Afdeling Ontwikkeling

datum 10 november 2004
contactpersoon W.H.J. Stemker Köster
doorkiesnummer 070 - 361 9706
e-mail StemkerKoster.w@rvdr.drp.minjus.nl
kamernummer 2A43
ons kenmerk UIT 5057 / ONTW WSK
uw kenmerk 5298982/04/6
onderwerp conceptwetsvoorstel wijziging Tijdelijke Instellingswet Raad
voor de strafrechttoepassing en jeugdbescherming

bezoekadres
Juliana van Stolberglaan 4
2595 CL Den Haag

correspondentieadres
Postbus 90613
2509 LP Den Haag

t 070 - 361 9723
f 070 - 361 9746
www.rechtspraak.nl

Geachte heer Donner,

Bij opgemelde brief verzocht u de Raad voor de rechtspraak hierna: de Raad) te adviseren inzake een conceptwetsvoorstel wijziging Tijdelijke Instellingswet Raad voor de strafrechttoepassing en jeugdbescherming (hierna: Tiw).

Gehoord de gerechten heeft de Raad de eer u als volgt te berichten.

Het conceptwetsvoorstel heeft de strekking de toezichhoudende taak van de Raad voor de strafrechttoepassing en jeugdbescherming (hierna: RSJ) over te hevelen naar de Inspectie voor de sanctietoepassing i.o (hierna: ISt).

In paragraaf 2 van de conceptmemorie van toelichting wordt in gegaan op de bedenkingen, geuit door de leden van de Tweede Kamer tijdens de parlementaire behandeling van de Tiw, over de combinatie van de toezichhoudende, adviserende en rechtsprekende taken van de RSJ. Van de zijde van de regering is destijds gewezen op de voordelen van deze combinatie van taken¹, zij het dat werd onderkend dat waarborgen dienen te bestaan voor de goede uitvoering daarvan. Voorts werd aangekondigd dat een nadere positiebepaling zou plaatsvinden met betrekking tot toezichthoudende arrangementen voor het gevangeniswezen.

De bedoelde nadere positiebepaling heeft inmiddels geresulteerd in het voornemen tot de oprichting van de ISt. De Tweede Kamer is daarover bij brief van 6 oktober 2002 geïnformeerd. De voorgenomen taken van de ISt overlappen deels de toezichhoudende taak van de RSJ, reden waarom thans wordt voorgesteld deze toezichhoudende taak naar de ISt over te hevelen. De conceptmemorie van toelichting beargumenteert deze keuze met enerzijds een verwijzing naar het rapport van het Verweij-Jonker Instituut "De RSJ en zijn taken: rechtspraak, advies en maatschappelijk toezicht. Evaluatie Tijdelijke Instellingswet Raad voor de Strafrechttoepassing en Jeugdbescherming" en anderzijds een gevoelde behoefte aan meer professioneel toezicht.

Blijkens de tweede alinea op pagina 6 van de conceptmemorie van toelichting ziet de verwijzing naar het onderzoeksrapport van het Verweij-Jonker Instituut met name op de verenigbaarheid van de drie taken van de RSJ en de geconstateerde knelpunten. De Raad onderschrijft het uitgangspunt van de

¹ Zie het standpunt van de regering in de nota naar aanleiding van het verslag (TK 26 871 nr 5).

datum 10 november 2004
kenmerk UIT 5057 / ONTW WSK
pagina 2 van 2

conceptmemorie van toelichting dat voorkomen moet worden dat de drievoudige taakstelling van de RSJ leidt tot tegenstrijdige taken. De Raad kan uit het onderzoeksrapport niet afleiden dat daar thans sprake van zou zijn. Gelet op het hier voor gememoreerde regeringsstandpunt tijdens de parlementaire behandeling van de Tiw verdient het aanbeveling hierop in de memorie van toelichting uitvoeriger in te gaan.

Met betrekking tot de behoefte aan meer professioneel toezicht merkt de Raad op dat het onderzoeksrapport stelt dat het toezicht door de RSJ op een gestructureerde wijze en volgens een vast format plaatsvindt, waarbij gebruik gemaakt wordt van openbare toetsingskaders en de criteria die zijn gesteld in de kaderstellende visie op het toezicht. De Raad leidt hier uit af dat de onderzoekers van mening zijn dat de RSJ de toezichthoudende taak op een professionele wijze uitvoert. De Raad gaat er daarom van uit dat met 'professioneel toezicht' in de conceptmemorie van toelichting wordt bedoeld op 'toezicht vanuit een professionele organisatie'. In dit verband merkt de Raad op dat historisch gezien het toezicht als door de RSJ uitgeoefend, bedoeld is als onafhankelijk en maatschappelijk toezicht op de wijze van bejegening van (met name) die personen, die rechtens van hun vrijheid zijn beroofd. Als zodanig voldoet het toezicht door de RSJ aan de eisen die ook vanuit internationaal-rechtelijk perspectief daar aan worden gesteld². Het onderzoeksrapport werpt de vraag op of toezicht door de ISt aan deze eisen voldoet. In de conceptmemorie van toelichting wordt op dit punt niet ingegaan. Het verdient aanbeveling dat de memorie van toelichting aan deze vraag aandacht besteedt.

Tot slot vraagt de Raad uw aandacht voor de navolgende passage uit de brief van de RSJ van 15 oktober jl. inzake dit conceptwetsvoorstel. De RSJ schrijft u met betrekking tot de commissies van toezicht: *Belangrijkste taak van de commissies is het kennisnemen van klachten en grieven, ingebracht door ingeslotenen. Daarmee vervullen zij uitermate nuttig werk, maar van een gestructureerd toezicht is geen sprake. Daar wordt ook zelden over gerapporteerd. De ca. 140 commissies zijn door hun beperkte omvang en ondersteuning voor dergelijke taken niet geëquipeerd en indien de bedoeling is dat zij dat wel worden, zal daarmee veel tijd, geld en inspanning gemoeid zijn..*

De commissies van toezicht van de afzonderlijke inrichtingen worden thans bemenst door vrijwilligers vanuit verschillende maatschappelijke organisaties, waaronder veel leden van de rechtsprekende macht en gerechtsambtenaren. Het is de bedoeling deze commissies van toezicht in de toekomst te laten rapporteren aan de ISt. Opvallend in de conceptmemorie van toezicht is dat nergens kan blijken dat het gevoel van deze vrijwilligers over deze voor hen toch zeer ingrijpende stelselwijziging is ingewonnen. Dit is –in het licht van hetgeen de RSJ daarover opmerkt- belang voor de vraag welke organisatorische en financiële consequenties aan de stelselwijziging verbonden zullen zijn. De Raad beveelt u aan daar onderzoek naar te verrichten.

Hoogachtend,

D.J. van Dijk
Lid Raad voor de rechtspraak

² Dit is ook het standpunt van de regering geweest (zie TK 26 871 nr 5).